

**Belgische Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

GEWONE ZITTING 1997 - 1998 (*)

8 MEI 1998

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Wetboek van
Strafvordering teneinde de
rechtspleging voor het hof van assisen
te stroomlijnen**

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN DE HEREN **BARZIN EN REYNDERS**

Art. 1bis (nieuw)

Een artikel 1bis (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

«Art. 1bis. — Artikel 127 van het Wetboek van straffordering wordt aangevuld met het volgende lid :

«Indien de procureur des Konings vorderingen heeft gedaan die ertoe strekken uitvoering te verlenen aan artikel 133 van dit Wetboek, wordt een kosteloos afschrift van het dossier bezorgd aan elke verdachte en aan al wie zich vóór het verschijnen voor de raadkamer burgerlijke partij heeft gesteld. Van elk stuk dat achteraf bij het dossier wordt gevoegd, wordt een kosteloos afschrift bezorgd aan elke verdachte en aan elke burgerlijke partij».».

Zie:

- 1085 - 96 / 97 :

— N° 1 : Wetsvoorstel van de heren Reynders, J.-J. Viseur en Duquesne.

(*) Vierde zitting van de 49ste zittingsperiode

**Chambre des Représentants
de Belgique**

SESSION ORDINAIRE 1997 - 1998 (*)

8 MAI 1998

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code d'instruction
criminelle en vue de rationaliser la
procédure devant la cour d'assises**

AMENDEMENTS

N° 1 DE MM. **BARZIN ET REYNDERS**

Art. 1bis (nouveau)

Insérer un article 1bis (nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 1bis. — L'article 127 du Code d'instruction criminelle est complété par l'alinéa suivant :

«Si le procureur du Roi a pris des réquisitions tendant à l'application de l'article 133 du présent Code, une copie gratuite du dossier est délivrée à chaque inculpé et à chaque partie civile constituée avant la comparution en chambre du conseil. Toute pièce qui serait versée ultérieurement au dossier sera également délivrée gratuitement en copie à chaque inculpé et à chaque partie civile constituée».».

Voir:

- 1085 - 96 / 97 :

— N° 1 : Proposition de loi de MM. Reynders, J.-J. Viseur et Duquesne.

(*) Quatrième session de la 49ème législature

VERANTWOORDING

Uit de hoorzittingen met de deskundigen in de subcommissie voor de Justitie is gebleken dat moet worden bepaald dat reeds vanaf het stadium van de procedureregeling een kosteloos afschrift van het dossier moet worden afgegeven. De bepalingen van ons wetsvoorstel beogen bovendien de procedure volkomen van nietigheden te zuiveren. Een dergelijke regeling onderstelt dat de eventuele beschuldigen reeds op het tijdstip dat ze voor de raadkamer verschijnen en wanneer ze naar de kamer van inbeschuldigingstelling worden verwezen over een kosteloos afschrift van het dossier beschikken.

Nr. 2 VAN DE HEREN **BARZIN EN REYNDERS**

Art. 2bis (nieuw)

Een artikel 2bis (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

«Art. 2bis. — *In artikel 235bis, § 5, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 12 maart 1998 tot verbetering van de strafrechtspleging in het stadium van het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek, wordt de eerste volzin vervangen door de volgende bepaling :*

«*In correctionele of politiezaken kunnen de onregelmatigheden, verzuimen of nietigheden als bedoeld in artikel 131, § 1, of met betrekking tot de verwijzingsbeschikking, die door de kamer van inbeschuldigingstelling zijn onderzocht, niet meer opgeworpen worden voor de feitenrechter, behoudens de middelen die verband houden met de bewijswaardering of die de openbare orde aanbelangen.*»»

VERANTWOORDING

De beperking van artikel 235bis tot correctionele en politiezaken is noodzakelijk als gevolg van de bijzondere regeling die wij voorstellen voor de rechtspleging in een strafzaak, namelijk de volledige zuivering van de onregelmatigheden en nietigheden. Die afwijking heeft een tweevoudig doel. Het is enerzijds de bedoeling te voorkomen dat een assisenproces, dat aanzienlijke menselijke en materiële middelen vereist, in het gedrang komt door onregelmatigheden met betrekking tot de voorbereidende procedure. Anderzijds is het van belang de debatten voor het hof van assisen te bevrijden van procedurele twistpunten die geen verband houden met de grond van de zaak en de beoordelingsbevoegdheid van de jury.

JUSTIFICATION

Les auditions des experts devant la sous-commission de la Justice ont mis en évidence le fait qu'il convenait de prévoir la délivrance gratuite d'une copie du dossier dès le stade du règlement de la procédure. En effet, par les dispositions de notre proposition de loi, nous souhaitons par ailleurs instituer un mécanisme de purge complète des nullités. Un tel système suppose donc que les éventuels accusés disposent de la copie gratuite du dossier, dès leur comparution en chambre du conseil et lors de leur renvoi devant la chambre des mises en accusation.

N° 2 DE MM. **BARZIN ET REYNDERS**

Art. 2bis (nouveau)

Insérer un article 2bis (nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 2bis. — *Dans l'article 235bis, § 5, du même Code inséré par la loi du 12 mars 1998, les mots «Les irrégularités» sont remplacés par les mots «En matière correctionnelle et de police, les irrégularités».*

JUSTIFICATION

La limitation de l'article 235bis à la matière correctionnelle et de police s'impose en raison du système spécial que nous prévoyons pour le règlement de la procédure d'une affaire criminelle, à savoir le mécanisme de la purge complète des irrégularités et nullités. Le but de cette dérogation est double. Il s'agit d'une part d'éviter qu'un procès d'assises, impliquant la mobilisation de moyens humains et matériels considérables, soit hypothéqué par des irrégularités affectant la procédure préparatoire. Il importe d'autre part, d'affranchir les débats devant la cour d'assises de controverses procédurales étrangères au fond et au pouvoir d'appréciation du jury.

Nr. 3 VAN DE HEREN **BARZIN EN REYNDERS**

Art. 2

Het tweede lid van het voorgestelde artikel 227bis weglaten.

VERANTWOORDING

Het tweede lid van artikel 227bis heeft betrekking op de maatregelen die de kamer van inbeschuldigingstelling moet nemen wanneer ze een daad van onderzoek uit het vooronderzoek nietig verklaart.

Dat lid moet worden weggelaten omdat die kwestie wordt geregeld door de wet van 12 maart 1998 tot verbetering van de strafrechtspleging in het stadium van het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek.

Nr. 4 VAN DE HEREN **BARZIN EN REYNDERS**

Art. 11

Het voorgestelde artikel 297 vervangen door de volgende bepaling :

«Art. 297. — De voorzitter kan de beschuldigde ondervragen. In dat geval wordt de ondervraging vastgesteld bij een proces-verbaal dat wordt ondertekend door de voorzitter, de griffier, de beschuldigde en, in voorkomend geval, de tolk.».

VERANTWOORDING

Uit de betogen van verschillende deskundigen die de subcommissie voor de Justitie heeft gehoord in verband met de inhoud van het wetsvoorstel, is gebleken dat de voorafgaande ondervraging van de beschuldigde in sommige gevallen van belang kan zijn. Aldus zullen sommige voorzitters van hoven van assisen kunnen beslissen de beschuldigde vooraf te ondervragen teneinde hem duidelijk te maken wat zijn rechten zijn, hem de rechtsgang uit te leggen en zich ervan te vergewissen dat hij een advocaat heeft ... Derhalve stellen wij voor het principe van een voorafgaande ondervraging in het Wetboek van strafvordering te behouden. Die ondervraging is echter niet verplicht.

De bepaling betreffende de afgifte van een kosteloos afschrift van het dossier, die op dit ogenblik is opgenomen in het nieuwe artikel 297 dat wij bij wege van ons artikel 11 voorstellen, wordt overgeheveld naar een artikel 1bis dat wij via een amendement in ons wetsvoorstel wensen in te voegen.

N° 3 DE MM. **BARZIN ET REYNDERS**

Art. 2

Supprimer l'alinéa 2 de l'article 227bis proposé.

JUSTIFICATION

L'alinéa 2 de l'article 227bis concerne les mesures que la chambre des mises en accusation doit prendre lorsqu'elle annule un acte de l'instruction préparatoire. Dans la mesure où cette matière est réglée par la loi relative à l'amélioration de la procédure au stade de l'information et de l'instruction, et alinéa doit être supprimé.

N° 4 DE MM. **BARZIN ET REYNDERS**

Art. 11

Remplace l'article 297 proposé par ce qui suit :

«Art. 297. — Le Président pourra interroger l'accusé. Dans ce cas, l'interrogatoire est constaté par un procès-verbal que signent le président, le greffier, l'accusé et, s'il y a lieu, l'interprète.».

JUSTIFICATION

Suite à l'intervention de plusieurs experts entendus par la sous-commission de la Justice sur le contenu de la proposition de loi, il est apparu que l'interrogatoire préalable de l'accusé peut, dans certains cas, présenter un intérêt. Certains présidents de cours d'assises pourront ainsi décider de procéder à l'interrogatoire préalable de l'accusé afin de lui préciser ses droits, de lui expliquer la manière dont les choses vont se dérouler, ou afin de s'assurer que l'accusé a bel et bien un avocat... En conséquence, nous proposons de maintenir dans le Code d'instruction criminelle le principe d'un interrogatoire préalable, mais cet interrogatoire revêt un caractère facultatif.

Le texte relatif à la délivrance d'une copie gratuite du dossier, actuellement contenu dans l'article 297 que nous proposons de modifier au moyen de notre article 11 de la proposition de loi, est transféré dans un article 1bis que nous proposons d'insérer, par voie d'amendement, dans notre proposition de loi.

Nr. 5 VAN DE HEREN **BARZIN EN REYNDERS**

Art. 17

Het 2° vervangen door de volgende bepaling :

«2° Het artikel wordt aangevuld met de volgende leden:

«Niettemin kan de voorzitter de personen die als deskundige worden gehoord, verzoeken of de toestemming geven tijdens hun verklaring notities te gebruiken.

Ook aan getuigen die in de zaak zijn opgetreden als onderzoeksrechter, dan wel als officier of agent van gerechtelijke politie, kan hij de toestemming geven tijdens hun verklaring gebruik te maken van een afschrift van het dossier of van ter zake nuttige notities.»»

VERANTWOORDING

De hoorzittingen met deskundigen in de subcommissie voor de Justitie hebben aangetoond dat het beter zou zijn, mochten ook bepaalde getuigen (in het bijzonder de onderzoeksrechter en de officieren of agenten van gerechtelijke politie) over notities kunnen beschikken. De voorzitter kan zijn toestemming evenwel weigeren, indien hij van oordeel is dat het gebruik van notities in ernstige mate afbreuk doet aan het mondelinge verloop van de debatten en de spontaneïteit van de getuigenissen.

Nr. 6 VAN DE HEREN **BARZIN EN REYNDERS**

Art. 18

Het tweede lid van het voorgestelde artikel 319 vervangen door het volgende lid :

«De rechters, de gezworenen, de burgerlijke partij en haar raadsman, de procureur-generaal, alsook de beschuldigde en diens raadsman mogen de getuigen vragen stellen, maar moeten daartoe eerst aan de voorzitter het woord vragen. De voorzitter kan, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van een van de partijen, beslissen dat een vraag niet mag worden gesteld, ofwel alleen mag worden gesteld in de door hem bepaalde bewoordingen.».

VERANTWOORDING

In tegenstelling tot wat wij hadden voorgesteld in de oorspronkelijke tekst van artikel 319, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering, bepleiten wij nu een stelsel waarin rechters, gezworenen, burgerlijke partijen en hun raadsman, procureurs-generaal, alsook beschuldigten en hun raadsman, hun vragen rechtstreeks - en dus niet bij monde van de voorzitter - tot de getuige mogen richten. Niettemin moeten zij vooraf het woord vragen aan de voorzitter (die de debatten leidt). In sommige gevallen kan het

N° 5 DE MM. **BARZIN ET REYNDERS**

Art. 17

Remplacer le 2° par la disposition suivante :

«2° l'article est complété par les alinéas suivants :

«Toutefois, le président peut autoriser ou inviter les personnes entendues en qualité d'expert à disposer de notes pendant leur déposition.

Il peut également autoriser le témoin ayant exercé dans l'affaire soit les fonctions de juge d'instruction, soit celles d'officier ou d'agent de police judiciaire, à disposer pendant sa déposition d'une copie du dossier ou de notes utiles à celle-ci.».

JUSTIFICATION

Les auditions des experts en sous-commission de la Justice ont montré qu'il convenait également de prévoir cette possibilité de disposer de notes au profit de certains témoins, en particulier le juge d'instruction, ainsi que l'officier ou l'agent de police judiciaire. Toutefois le président pourra refuser cette autorisation, s'il estime que l'usage de notes nuit gravement à l'oralité des débats et à la spontanéité du témoignage.

N° 6 DE MM. **BARZIN ET REYNDERS**

Art. 18

Remplacer l'alinéa 2 de l'article 319 proposé par l'alinéa suivant :

«Les juges, les jurés, la partie civile et son conseil, le procureur général, l'accusé et son conseil peuvent, en demandant la parole au président, poser des questions au témoin. Le président peut décider, soit d'office, soit à la demande de l'une des parties, que la question ne sera pas posée ou sera posée dans les termes qu'il définit.».

JUSTIFICATION

Contrairement à ce que nous avons prévu dans le texte initial de l'alinéa 2 de l'article 319 du Code d'instruction criminelle, nous proposons un système par lequel les juges, les jurés, la partie civile et son conseil, le procureur général, l'accusé et son conseil sont autorisés à poser directement leurs questions au témoin, sans passer par l'organe du président. Ils doivent cependant demander préalablement l'autorisation de prendre la parole au président (qui est chargé de la direction des débats). Dans certains cas, il

evenwel nuttig zijn dat het Wetboek van strafvordering de rechter de mogelijkheid biedt, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van een van de partijen, een vraag te verbieden of alleen maar te laten stellen in de bewoordingen die hij zelf bepaalt. Het is immers niet aangewezen dat de debatten ontspreken of dat de getuigen onnodig en al te zeer onder druk worden gezet.

Nr. 7 VAN DE HEREN **BARZIN EN REYNDERS**

Art. 31

Dit artikel vervangen door de volgende bepaling :

«Art. 31. — In artikel 416, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 12 maart 1998, wordt het woord «, 231» ingevoegd tussen de woorden «135» en «en».»

VERANTWOORDING

Het ware aangewezen dat er een regeling komt waardoor het vooronderzoek volkomen wordt gezuiverd van onregelmatigheden en nietigheden. Daarom moet dit wetsvoorstel ook slaan op artikel 231 van het Wetboek van strafvordering, dat betrekking heeft op het arrest van verwijzing van de kamer van inbeschuldigingstelling.

sera cependant utile que le Code d'instruction criminelle prévoit la possibilité pour le président d'intervenir soit d'office, soit à la demande de l'une des parties, afin qu'une question ne soit pas posée ou soit posée dans les termes qu'il aura défini. En effet, il ne faut pas que les débats dégénèrent, que les témoins soient inutilement et excessivement mis sous pression.

N° 7 DE MM. **BARZIN ET REYNDERS**

Art. 31

Remplacer cet article par la disposition suivante :

«Art. 31. — Dans l'article 416, alinéa 2, du même Code, remplacé par la loi du 12 mars 1998, le mot «, 231» est inséré entre les mots «135» et «et».

JUSTIFICATION

Il convient également de viser, afin de prévoir tous les cas de figure, et afin donc d'instaurer un mécanisme de purge complète des irrégularités et des nullités, l'article 231 du Code d'instruction criminelle qui concerne l'arrêt de renvoi de la chambre des mises en accusation.

**J. BARZIN
D. REYNDERS**